

Allayorova Sarvinoz Baxtiyorovna
Chirchiq davlat pedagogika universiteti
Pedagogika fakulteti Pedagogika kafedrası o'qituvchisi

PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR LOGISTIKASINING PEDAGOGIKA FAN TARMOQLARI BILAN ALOQADORLIGI

Annotatsiya: Ushbu maqolada logistika tushunchasi, logistikaning rivojlanish tarixi, logistika fani va uning pedagogik tizimga tatbiq etilishi, pedagogik logistikani rivojlantirish masalalari hamda pedagogik jarayonlarda logistik yondashuvni qo'llash usullari yoritilgan.

Kalit so'zlar: Logistika, ta'lim tizimi, pedagog, ta'lim resurslari, ta'lim jarayoni, pedagogik logistika, tizimli yondashuv, monitoring va nazorat.

Allayorova Sarvinoz Bakhtiyorovna
Chirchik State Pedagogical University
Pedagogical Faculty, Department of Pedagogy

RELATIONSHIP OF LOGISTICS OF PEDAGOGICAL INNOVATIONS WITH THE FIELDS OF PEDAGOGICAL DISCIPLINES

Abstract: This article describes the concept of logistics, the history of the development of logistics, the science of logistics and its application to the pedagogical system, the issues of the development of pedagogical logistics, and the methods of applying the logistic approach in pedagogical processes.

Keywords: Logistics, education system, teacher, educational resources, educational process, pedagogical logistics, systematic approach, monitoring and feedback.

Ishlab chiqarish munosabatlarining rivojlanishida moddiy, moliyaviy va axborot resurslari oqimlarining ahamiyati katta. Ana shu moddiy, moliyaviy va axborot oqimlari logistika fanining obyekti bo'lib hisoblanadi.

Logistika fani moddiy, moliyaviy va axborot oqimlarini joriy manba'idan to iste'mol sohasigacha bo'lgan harakatini rejashtirish, tashkil etish, boshqarish, optimallashtirish, nazorat qilish va muvofiqlashtirish to'g'risidagi fandir. Moddiy va unga taaluqli bo'lgan boshqa barcha oqimlarning ro'y berishi, harakati, miqdoriy va sifat o'zgarishlarini logistika nuqtai nazaridan mikro yoki makro darajada o'rganish, tadqiq qilish va boshqarish tizimli yondashishni talab qiladi. Bunda yuqorida ta'kidlangan jarayonlar bir butun va ma'lum maqsadga yo'naltirilgan tizimning o'zaro uzviy bog'langan elementlari deb qaraladi. Moddiy oqimlar ta'minot, ishlab chiqarish, taqsimot va iste'mol jarayonlarining turli bo'g'inlaridan o'tganda turlicha miqdoriy, tarkibiy va sifat o'zgarishlari ro'y beradi. Logistika sohasidagi faoliyat ko'p qirralidir. Ularga tashish va, taqsimot jarayonlari, zahira va ombor xo'jaliklarini boshqarish, axborot tizimini tashkil qilish, tijorat va moliyaviy faoliyatlarni boshqarish kabilar kiradi.

Logistika (yunoncha fikr yuritish san'ati, keyinchalik - armiya va uning harakatini ta'minlash, matematik logistika).

Qadimgi matematikada logistika o'sha paytda ma'lum bo'lgan hisoblash va o'lchash algoritmlarining kombinatsiyasi sifatida tushunilgan. Leybnits "logistika" atamasini o'z xulosalarini hisoblashda ishlatgan. Bugungi kunda ushbu mavzu universal e'tirofga sazovor bo'ldi va ko'plab sohalarni o'z ichiga oladi. Bugungi kunda Yevropa, Amerika va Sharqning logistika sohasidagi qarashlari bir-biriga ziddir.

Amerikalik logistika muhandislari logistikani menejment, texnologiya va texnik faoliyatning san'ati va fani sifatida tushunchasiga amal qiladilar, unga

rejani amalga oshirish va maqsadga erishish uchun transport vositalarini rejalashtirish, yetkazib berish va foydalanish kiradi.

Logistikaning birinchi amaliy potensialini amerikalik ekspertlar Pol Convers va Piter Dyuker tomonidan bashorat qilingan. Ular uning potensialini "xarajatlarni tejashning so'nggi chegarasi" va "iqtisodiyotning noma'lum quroli (yoki materigi)" deb belgilab qo'yishdi. Logistika sohasidagi kengaytirilgan talqinning tarafdorlari fransuz mutaxassislari E. Mate va D. Tikselar bo'lib, ular quyidagi fikrlarni berishgan "kompaniyaning sheriklar bilan munosabatlarini muvofiqlashtirish usullari va bozor tomonidan taqdim etilgan talabni muvofiqlashtirish vositasi va kompaniya tomonidan ilgari surilgan taklif, turli xil bo'linmalarning sa'y-harakatlarini birlashtirishga imkon beradigan korxona faoliyatini tashkil etish usuli. Kompaniya o'zining iqtisodiy maqsadlarini amalga oshirish uchun foydalanadigan moliyaviy, moddiy va mehnat resurslarini optimallashtirish maqsadida tovarlar va xizmatlar ishlab chiqarish."

Logistika va pedagogika integratsiyasidan kelib chiqadigan asosiy xulosalar quyidagilardan iborat:

1. **Samaradorlik va Optimizatsiya:** Logistikning asosiy tamoyillari - resurslardan oqilona foydalanish, jarayonlarni takomillashtirish, vaqt va xarajatlarni kamaytirish - ta'lim tizimiga tatbiq qilinishi orqali ta'lim jarayonlarini samarali tashkil etish va optimallashtirishga imkon beradi.

2. **Moslashuvchanlik va Dinamika:** Logistika doirasidagi har doim o'zgaruvchan sharoitlarga moslashish ko'nikmasi ta'lim tizimining tezkor va tanqidiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

3. **Axborot Boshqaruvi:** Ta'lim tizimida logistika usullaridan foydalanish orqali o'quv resurslarini, ma'lumotlarni va axborot oqimlarini oqilona boshqarish imkoniyati paydo bo'ladi.

4. **Resurs Boshqaruvi:** Logistik yondashuvlar orqali ta'lim muassasalarida moddiy-texnik bazani, moliyaviy va insoniy resurslarni samarali boshqarish va taqsimlash amalga oshirilishi mumkin.

5. **Tashkiliy Tuzilma:** Logistika "eshkakning olti sinfi"ni - yuk tashish, saqlash, partiyalarni komplektlash, qabul qilish, jarayonlarni boshqarish va axborotni boshqarish - ta'lim tizimiga moslashtirib qo'llash orqali tashkiliy tuzilmani takomillashtirish mumkin.

6. **Sifat va Xizmat Darajasi:** Logistikning asosiy maqsadi talablar va ehtiyojlarni qondirish bo'lib, ushbu tamoyilni ta'lim jarayonlariga joriy etish orqali o'quvchilarning ta'lim olish sifati va xizmat darajasini oshirish imkoniyati mavjud.

Ushbu asosiy xulosalar ta'lim tizimidagi muammolarni bartaraf etish, samaradorlikni oshirish va umumiy raqobatbardoshlikni ta'minlash uchun logistika va pedagogika integratsiyasining ahamiyatini yaqqol ko'rsatadi.

Logistika va pedagogika o'zaro aloqador bo'lgan, bir-birini to'ldiruvchi tizimlardir. Ularning integratsiyasi ta'lim sifati va samaradorligini oshirish uchun muhim ahamiyat kasb etadi. Quyidagi xulosalarni keltirib o'tish mumkin:

1. Resurs samaradorligi: Logistika metodlari va yondashuvlari orqali o'quv jarayonlarida moddiy, moliyaviy, kadrlar va boshqa resurslardan oqilona foydalanish mumkin. Bu ta'lim sifati va samaradorligini ta'minlaydi.

2. Jarayonlarni boshqarish: Logistik yondashuv o'quv jarayonlarini rejalashtirishda, tashkil etishda va boshqarishda samarali yechimlarni taklif etadi. Bu o'quv faoliyatlarining uzluksizligi va muvofiqligini ta'minlaydi.

3. Innovatsion yechimlar: Logistika va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining integratsiyasi pedagogik jarayonlarni modernizatsiyalash, masofaviy ta'lim va boshqa innovatsion yondashuvlarni joriy etishga imkon beradi.

4. Xalqaro tajribalardan foydalanish: Logistika sohasidagi xalqaro tajribalarni o'rganish va milliy ta'lim tizimiga moslashtirib qo'llash pedagogika sohasida yangi yechimlarni taklif qiladi.

5. Kadrlar tayyorlash: Logistika va pedagogika integratsiyasi doirasida pedagogik jarayonlarni logistik jihatdan boshqarish bo'yicha mutaxassislar tayyorlash tizimini rivojlantirish maqsadga muvofiqdir.

Xulosada aytish mumkinki, logistika va pedagogika integratsiyasi ta'lim sifati va samaradorligini oshirish, innovatsion yechimlarni joriy etish, xalqaro tajribalardan foydalanish, hamda kadrlar tayyorlash kabi masalalarda muhim rol o'ynaydi. Shuningdek, logistika va pedagogika integratsiyasi ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning asosiy vositasi sifatida xizmat qiladi. Bu integratsiya ta'lim jarayonlarini boshqarish va tashkil etishda samarali yechimlarni taklif etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Logistika: [Matn] o'quv qo'llanma/Tairova M.M., Abdulloev A.J. - Бухара Sadriddin Salim Buxoriy, 2020. 128 б.

2. Родников А.Н. Логистика: Терминологический словарь.-М.: Экономика, 1995.

3. Мате Э., Тиксье Д. Материально-техническое обеспечение деятельности предприятия. Пер. с франц.- М. АО Издательская группа «Прогресс», 1993. 160 с.

4. Петрова, Л. И. (2016). Логистизация образовательного процесса в системе высшего образования. Вестник Московского университета им. С. Ю. Витте. Серия 1: Экономика и управление, (2 (17)), 71-75.

5. Вазиров, З. К., & Ткаченко, Е. А. (2018). Логистика в системе управления качеством образования. Вестник Казанского технологического университета, 21(2), 145-149.

1. 6.S.B.Allayorova “Mustaqil faoliyatni klaster tizimiga moslashtirish” University of innovation technologies “Sun’iy intellekt va ta’lim: muammolar, imkoniyatlar va istiqbollar” mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallari to‘plami 2025-yil 8-9-aprel

2. 7.S.B.Allayorova “Pedagogik innovatsiyalar logistikasini amalga oshirish metodikasi”, “Zamonaviy pedagogik texnologiyalar orqali ijtimoiy-gumanitar fanlarni o‘qitish: muammolar va innovatsion yechimlar” mavzusidagi Respublika ilmiy amaliy anjumani”. 2025-yil 24-mart